

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 25 - שנת תשפ"ד גיליון "צו" – כ' אדר ב' תשפ"ד, 30 למרץ, 2024)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "צו" - פורים

השבת נמשיך לעסוק במגילת אסתר.

חז"ל במדרש, משווים בין סיפורם של מרדכי ואסתר לסיפורו של יוסף הצדיק, תחת הכותרת - אלה ואלה מבניה של רחל אמנו. הנסיון שלהם דומה וגם גאולתן דומה. והמדרש מוכיח את דבריו מדמיון הלשון שבין הסיפורים

"רבי יוחנן בשם רבי בנימין: בניה של רחל ניסן (הניסיון שלהם) וגדולתן שווה. ניסן שווה, שנאמר 'ויהי כדברה אל יוסף יום יום', 'ויהי כאמרם אליו יום ויום'. וגדולתן שווה, 'ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו', 'וכאן ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי' וגו' 'וישם רביד הזהב על צוארו', 'ותשם אסתר את מרדכי על בית המן', להלן 'וירכב אותו במרכבת המשנה', וכאן 'והרכיבהו על הסוס' (ילקוט שמעוני אסתר רמז תתרנד).

עיון מעמיק מגלה, כי לא מדובר בתופעה נקודתית אלא בתופעה מקיפה וכי הכותב של מגילת אסתר (כנראה מרדכי, כפי שעולה מפשט פסוקי המגילה) השתמש בכ-20 מקבילות לשון מסיפורו של יוסף (ראה רשימה בסוף המאמר).

מדוע מרדכי כתב את המגילה ב"יוספית" דווקא!?

מה הוא רוצה לרמוז או לומר לקורא!?

על דרך הפשט ניתן להסביר שמרדכי רצה למצב את אסתר כדומה ליוסף הצדיק, לאור סיפור החיים הקשה והנסיונות הדומים שלהם.

שניהם היו חטופים ושבוים, בודדים בארמון המלך. שניהם עמדו בנסיונות הישרדות אישיים ודתיים. שניהם פעלו בשליחות אישית למען הצלת עם - יוסף מפני הרעב ואסתר מפני גזירת ההשמדה ל"ע. ושניהם היו חלק חשוב במהלך היסטורי אלוקי גדול. יוסף – בגלות וגאולת מצרים, שהיתה כור ההיתוך של עם ישראל ואילו לאסתר היה חלק חשוב בהצלת העם ובהמשך גם בבנין בית שני (על פי חז"ל).

וכל כך למה!?! למה הדמיון הזה היה כל כך חשוב למרדכי!?!

אסתר פנתה לחכמים ובקשה מהם: "כתבוני לדורות" - תקבעו את המגילה כחלק מכתבי הקודש (מגילה ז ע"א). מהלך שלא היה כ"כ קל ופשוט. אין ספק שהעמדת אסתר כמי שהולכת בדרכו של יוסף הצדיק, נותנת למגילה נופך נוסף של קדושה וחשיבות, ומחזקת ותומכת בבקשה זו, שבסופו של דבר אכן התקבלה.

זאת ועוד, מרדכי נהג לאורך מעשה המגילה בדרך שכנראה נראתה לחלק מן הציבור כבעייתית. הוא התנגד להשתתפות בסעודתו של המלך אחשוורוש, לא השתחוה להמן, גזר לצום בחג הפסח כתמיכה רוחנית באסתר ואף שלח במו ידיו את אסתר אשתו (לפי חלק מן הדעות בחז"ל) אל המלך

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

אחשוורוש בבקשת רחמים וחנינה, בידיעה שהיא מסכנת את חייה. וגם אם היא תחזור בחיים, כנראה שהיא תיאסר עליו – על בעלה, לעולם מבחינה הלכתית.

אולי ניתן לראות בכתיבת המגילה ע"י מרדכי ב"יוספית", גם סוג של קריאה והצהרה לבני דורו, האומרת: גם האחים לא אהבו את יוסף. הם ביזו אותו בגלל חלומותיו ומכרו אותו לעבד. רק כאשר הישועה וההצלה התרחשה על ידו ובזכותו, הם הבינו שהצדק היה איתו וקיבלו אותו חזרה אל חיק המשפחה והעם.

אני מרדכי מבקש מכם בני דורי את אותו יחס. אחרי שהישועה וההצלה התחוללו בהובלתי, אנא קבלו אותי בבקשה חזרה אל הקונצנוס הלאומי. ואכן, המגילה מעידה ומציינת במפורש, שלאחר מעשה, מרדכי היה רצוי לרוב אחיו (לכל אחיו.... זה כבר לא ריאלי...).

הקריאה הזאת של המגילה מלמדת אותנו, שבטקסט יכולים להיות רבדי עומק רבים אפילו במסגרת הפשט והרמז, עוד לפני שמגיעים לרבדי הדרש והסוד.

ואת השיעור הזה אנו מוזמנים להפנים בעת כל קריאה והקשבה, גם לטקסט וגם לרמזים שבין השורות...

מרכת שבת *life*

ומתפילה ליוצא, *מה* רוס

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

'מקבילות' בין מגילת אסתר, לבין סיפורו של יוסף בספר בראשית

אסתר	יוסף
ויהי באמרם אליו יוסף יוס (ג ד)	ויהי כדברה אל יוסף יוסף ולא שמע אליה (לט י)
ויסר המלך את טבעתו ויתן אותה... וילבש (מא) הלבוש... וקראו לפניו (ו ט).	ויסר פרעה את טבעתו.. ויתן אותה... וילבש (מא) (מב-מג)
ויקרע מרדכי את בגדיו (ד א)	ויקרעו שמלותם (מד יג)
וילבש שק ואפר (ד א)	וישם שק במתניו (לז לד)
אחר הדברים האלה (ב א)	ויהי אחר הדברים האלה (מא)
ויהי ביום השלישי (ה א)	ויהי ביום השלישי (מ ז)
כי כן ימלאו ימי תמרוקיהן (ב יב)	כי כן ימלאו ימי החנוטים (נ ג)
ויאהב המלך את אסתר מכל נשיו (ב יז)	וישראל אהב את יוסף מכל בניו (לז ג)
עשה משתה לכל שריו ועבדיו (א ג. ב יח)	ויעש משתה לכל עבדיו (מ כ)
והנערה טובת תואר וטובת מראה (ב ז)	ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה (לט ו)
ויפקד המלך פקיזים בכל מדינות מלכותו ויקבצו את כל נערה בתולה טובת מראה וייטב הדבר בעיני המלך (ד ג-ד)	ויפקד פקיזים על הארץ ויקבצו את כל אוכל השנים הטובות וייטב הדבר בעיני פרעה (מא לד-לז)
ועשרת אלפים ככר כסף אשכול (ג ט)	כספנו במשקלו (כג כא)
כורעים ומשתחווים להמן (ג ב)	וישתחו לו אפים ארצה (מב ו)
ויקרע מרדכי את בגדיו	ויקרע יעקב שמלותיו
וילבש שק ואפר (ד א)	וישם שק במתניו (לז לד)
וכאשר אבדתי אבדתי (ד טז)	ואני כאשר שכלתי שכלתי (מג יד)
כי איככה אוכל וראיתי ברע אשר ימצא את עמי (ח) (ו)	כי איך אעלה אל אבי.. פן אראה ברע אשר ימצא את אבי (מד לד)
ויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי (ח ב)	ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף (מא מב)
וילבש את מרדכי וירכיבהו ברחוב העיר וקראו לפניו.. ונתון הלבוש (ו יא)	וילבש אותו בגדי שש.. וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו (מא מג)
וקראו לפניו (ו יא)	ויקראו לפניו אברך (מא מג)